

Motion om en ny kartläggning av antisemitism

Motion av Jan Jönsson (L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige föreslår Jan Jönsson (L) att en ny kartläggning av antisemitism i stadens skolor och pedagogiska verksamheter genomförs och att en åtgärdsplan upprättas och implementeras utifrån kartläggningen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, förskolenämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, Forum för levande historia, Judiska centralrådet, Judiska kvinnoklubben i Stockholm, Judiska ungdomsförbundet och Svenska kommittén mot antisemitism.

Judiska centralrådet, Judiska kvinnoklubben i Stockholm, Judiska ungdomsförbundet och Svenska kommittén mot antisemitism har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att staden ska vara fri från antisemitism. Staden bedriver ett aktivt arbete mot antisemitism utifrån bland annat stadens nya handlingsplan mot rasism, den tidigare kartläggningen av antisemitism i stadens skolor och budgetuppdraget att kartlägga förekomsten av rasism i stadens pedagogiska verksamheter. Stadsledningskontoret anser sammantaget att de pågående insatserna bidrar till fortsatt intensifierat arbete mot antisemitism i Stockholms stad och att de pågående kartläggningarna nationellt och lokalt bör slutföras innan ytterligare lokala kartläggningar övervägs.

Arbetsmarknadsnämnden delar uppfattningen om att en kartläggning av förekomsten av antisemitism i stadens skolor, inklusive vuxenutbildningen, är angelägen. Kartläggningen behöver dock anpassas utifrån stadens övriga arbete med att motverka rasism, däribland stadens handlingsplan mot rasism.

Arbetsmarknadsnämnden vill också framhålla att en mer omfattande kartläggning av förekomsten av antisemitism i vuxenutbildningen kräver budgetering, planering och framförhållning.

Förskolenämnden framhåller att kommunstyrelsen har i uppdrag att under 2025, i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna och med stöd av representanter från civilsamhället och experter, kartlägga förekomsten av alla former av rasism i stadens pedagogiska verksamheter. Nämnden är av uppfattningen att pågående insatser visar att staden tar antisemitism på allvar och att en ny kartläggning är relevant först när analys av dessa insatser gjorts.

Kulturnämnden anser att framtagande av underlag och åtgärder för att motverka antisemitism och annan rasism bör ske som en del i genomförandet av Stockholms stads nya program för mänskliga rättigheter och handlingsplanen för att motverka rasism. Arbetet bör även ske som en integrerad del av kulturnämndens ordinarie verksamhetsutveckling.

Utbildningsnämnden framhåller att arbetet mot antisemitism är angeläget och nämnden har arbetat med det under lång tid. År 2021 genomfördes en kartläggning av antisemitism i stadens skolor och utifrån kartläggningen togs en rapport fram med rekommendationer. Arbetet med de rekommenderade åtgärderna är pågående och långsiktigt. Nämnden anser att resultatet bör inväntas och utvärderas. Vidare framgår det även av stadens budget att en ny kartläggning av rasism, där antisemitism är inkluderat, i stadens pedagogiska verksamheter ska genomföras under 2025.

Forum för levande historia delar motionärens uppfattning om att arbetet mot antisemitism behöver bedrivas långsiktigt, strukturerat och målmedvetet. Om Stockholms stad skulle beslutat att genomföra en kartläggning ställer sig Forum för levande historia gärna till förfogande som expert.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Ingen elev ska bli utsatt för antisemitism eller någon annan form av rasism på våra skolor. Kartläggningen av antisemitism i stadens skolor som genomfördes 2021 gav värdefulla insikter och har resulterat i en gemensam åtgärdsplan för stadsledningskontoret, förskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen utifrån rekommendationerna i rapporten. I framtagande av planen har dialog förts med företrädare för den judiska minoriteten.

Utbildningsförvaltningen genomför också en mängd aktiviteter för att motverka antisemitism i skolan. Som exempel på insatser från utbildningsförvaltningen kan bland annat nämnas ett samarbete med Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA), Segerstedtinstitutet och Raoul Wallenberg Academy för att utveckla modeller för fortbildning i syfte att arbeta fördjupat med personal och elever för att förebygga och bemöta antisemitism.

Inför nästa år förstärker vi arbetet ytterligare. Ingen lärare ska behöva känna osäkerhet kring att undervisa om antisemitism eller om svåra frågor med koppling till antisemitism. Därför utökar vi under 2026 utbildningsförvaltningens arbete mot alla former av rasism genom att, med inspiration från Malmö stad, rikta pedagogiska resurser till skolorna. Som en del av detta påbörjas även arbetet med att våra skolor ska genomgå stadens nya diplomutbildning om alla former av rasism.

I maj 2025 antogs stadens första handlingsplan mot rasism, där antisemitism är en av fem former av rasism som lyfts fram särskilt. I kommunfullmäktiges budget för 2025 har kommunstyrelsen fått i uppdrag att i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna och med stöd av representanter från civilsamhället och experter kartlägga förekomsten av alla former av rasism i stadens pedagogiska verksamheter. På nationell nivå har Skolverket fått i uppdrag att genomföra en nationell studie om antisemitism i skolväsendet som sannolikt också kommer att bidra med relevant information för stadens fortsatta arbete mot antisemitism i skolan. Uppdraget ska slutredovisas under 2025.

I nuläget är det viktigaste utvecklingsarbetet att säkerställa att de många pågående insatserna för att intensifiera arbetet mot antisemitism får genomslag och ger effekt ute i våra skolor. När vi får resultaten av de pågående kartläggningarna nationellt och lokalt bedömer vi vilka behov som finns av ytterligare en lokal kartläggning.

Bilaga

Motion om en ny kartläggning av antisemitism, dnr KS 2025/445-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra följande

Vi vidhåller vikten av en ny kartläggning om antisemitism samt att den görs så fort som möjligt. Sällan har det varit mer angeläget att kartlägga förekomsten av antisemitism i stadens verksamheter med tanke på rådande samhällsstämningar. Det duger inte att hänvisa till att det genomfördes en kartläggning 2021, med tanke på att det skett dramatiskt stora förändringar och obehagliga värdeförskjutningar i samhället sedan dess.

Majoriteten hänvisar här, liksom vad gäller vårt förslag om kartläggning av afrofobi, till stadens program för mänskliga rättigheter. Vi vill här återupprepa de flera brister vi ser i programmet. En lärdom från tidigare stadsövergripande styrdokument är att de bör vara så konkreta som möjligt med tydliga mål och uppdrag för stadens nämnder och bolag. En överhängande risk är annars att det enbart bidrar till ökad

administration utan reell förbättring. Styrdokument och handlingsplaner behöver kunna följas upp.

Programmet är långt ifrån ett tydligt styrande dokument som nämnder och bolag kan förhålla sig till. Konkretisering i åtgärder och styrmedel är centralt för den här typen av program. Det är också anmärkningsvärt att antisemitism knappt ges något utrymme i programmet. Liberalerna har vid ett flertal tillfällen påtalat att antisemitismen skiljer sig från rasism och behöver adresseras specifikt. [i] Se rapport av BRÅ från juni 2025 av vilken bl.a. framgår att judiska organisationer upplever att antisemitismen har eskalerat, att barn och unga är särskilt utsatta samt att det finns en bristande kunskap om antisemitism hos skolor; <https://bra.se/rapporter/arkiv/2025-06-05-antisemitiska-hatbrott>

Att Utbildningsnämnden i verksamhetsplan för 2026 skriver att en pilotmodell ska tas fram för hur skolorna ska jobba mot rasism och hbtqi-hat, säger mycket om hur den rödgrönas initiativlöshet gjort detta till en förlorad mandatperiod i kampen för ett öppet och frihetligt Stockholm.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 17 december 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige föreslår Jan Jönsson (L) att en ny kartläggning av antisemitism i stadens skolor och pedagogiska verksamheter genomförs och att en åtgärdsplan upprättas och implementeras utifrån kartläggningen.

En kartläggning av antisemitism i stadens skolor genomfördes 2021/2022. I motionen framförs att den ökade antisemitismen i samhället efter Hamas terrorattack mot Israel den 7 oktober 2023 och det efterföljande kriget i Gaza innebär att den tidigare kartläggningen behöver uppdateras. En ny kartläggning beskrivs som nödvändig för att få en aktuell bild av situationen i stadens skolor gällande antisemitism och för att därigenom kunna vidta åtgärder som är anpassade till dagens utmaningar.

Jan Jönsson (L) föreslår att kartläggningen bör genomföras i nära samverkan med utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna och att representanter för den judiska minoriteten och experter på området ska inkluderas i arbetet.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, förskolenämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, Forum för levande historia, Judiska centralrådet, Judiska kvinnoklubben i Stockholm, Judiska ungdomsförbundet och Svenska kommittén mot antisemitism.

Judiska centralrådet, Judiska kvinnoklubben i Stockholm, Judiska ungdomsförbundet och Svenska kommittén mot antisemitism har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att staden ska vara fri från antisemitism och att stadens pedagogiska verksamheter ska vara en trygg plats för alla. Genom kontakter med företrädare för judiska civilsamhällesorganisationer tar stadsledningskontoret löpande del av hur den judiska minoriteten upplever en ökad otrygghet och utsatthet för antisemitism. Staden bedriver därför ett aktivt och intensifierat arbete mot antisemitism.

I maj 2025 antogs stadens första handlingsplan mot rasism, där antisemitism är en av fem former av rasism som lyfts fram särskilt. Att motverka att barn och unga utsätts för rasism är ett av handlingsplanens tre utvecklingsområden och flera av utvecklingsområdets aktiviteter riktar sig särskilt till arbetet med stadens pedagogiska verksamheter. Staden kommer att arbeta aktivt med åtgärderna under kommande år.

Efter den tidigare kartläggningen av antisemitism i stadens skolor har stadsledningskontoret, utbildningsförvaltningen och förskoleförvaltningen

gemensamt tagit fram en åtgärdsplan utifrån rekommendationerna i rapporten i samråd med företrädare för den judiska minoriteten. Arbetet med att implementera åtgärdsplanen fortgår.

Utbildningsförvaltningen fortsätter även löpande sitt utvecklingsarbete för att motverka antisemitism i skolan. Som exempel på insatser från utbildningsförvaltningen kan bland annat nämnas ett samarbete med Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA), Segerstedtinstitutet och Raoul Wallenberg Academy för att utveckla modeller för fortbildning i syfte att arbeta fördjupat med personal och elever för att förebygga och bemöta antisemitism.

Både arbetsmarknadsförvaltningen och kulturförvaltningen har planerade utbildningsinsatser för att öka kunskapen om likabehandlingsfrågor i ledningen för vuxenutbildningen respektive kulturskolan.

I kommunfullmäktiges budget för 2025 har kommunstyrelsen fått i uppdrag att i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna och med stöd av representanter från civilsamhället och experter kartlägga förekomsten av alla former av rasism i stadens pedagogiska verksamheter. Arbetet med budgetuppdraget pågår.

Det pågår även flera insatser nationellt vars lärdomar staden kan ha användning av i sitt arbete. Till exempel har Skolverket fått i uppdrag att genomföra en nationell studie om antisemitism i skolväsendet som sannolikt också kommer att bidra med relevant information för stadens fortsatta arbete mot antisemitism i skolan. Uppdraget ska slutredovisas under 2025.

Stadsledningskontoret anser sammantaget att de pågående insatserna bidrar till fortsatt intensifierat arbete mot antisemitism i Stockholms stad och att de pågående kartläggningarna nationellt och lokalt bör slutföras innan ytterligare lokala kartläggningar övervägs.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2025 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation av Johan Kling (C), Per Rosencrantz m.fl. (M) och Christina Tufvesson (L), se Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetet med att motverka antisemitism behöver bedrivas på ett strukturerat och målmedvetet sätt. Ett utökat arbete utifrån upprättade åtgärdsplaner är även i linje med *strategin för judiskt liv och mot antisemitism*. En kartläggning av antisemitismen i Stockholm skolor genomfördes 2021. Kartläggningen gjordes i grund och

gymnasieskolor, och inte inom vuxenutbildningen, varför förvaltningen ser positivt på att det görs nu.

I motionen framgår inte om kartläggningen enbart riktar sig till elever eller om den även inkluderar personal. Om arbetet med en kartläggning blir av kommer förvaltningen behöva se över ovanstående fråga samt om kartläggningen ska gälla samtliga elever, oavsett utbildningens längd, distanselever med flera.

En kartläggning av förekomsten av antisemitism i staden skolor behöver även gå i linje med de övriga arbete som staden bedriver för att motverka rasism, såsom *stadens handlingsplan mot rasism*.

En kartläggning av antisemitismen behöver samtidigt ta hänsyn till den komplexitet utifrån rasistiska föreställningar om judars strävan efter makt, kontroll och inflytande som utgör en central del av dagens antisemitiska propaganda¹

Om förvaltningen ska genomföra kartläggningen och de efterföljande åtgärdsplanerna behöver flera frågor redas ut och tas ställning till. Frågor som har betydelse för planering och genomförande är exempelvis

- Inkluderar kartläggningen både elever och personal
- Under vilken tidsperiod ska kartläggningen pågå
- Vilken metod ska användas

Förvaltningen önskar också framhålla att en mer omfattande kartläggning kräver budgetering, planering och framförhållning. Utifrån verksamhetens prioriteringar och uppdrag saknas resurser för att kunna genomföra föreslagen kartläggning i närtid

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2025 följande.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Åsa Nilsson Söderström m.fl. (L), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förskoleförvaltningen tar antisemitism på allvar och välkomnar att frågan lyfts i staden. Förskoleförvaltningen har varit inkluderad i arbetet med att upprätta en åtgärdsplan utifrån rapporten *Antisemitismen i Stockholms skolor* (2022). Detta arbete har skett i samverkan med civilsamhället, stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen. Förvaltningen arbetar under året utifrån denna åtgärdsplan.

Arbetet, som inkluderar samverkan med civilsamhället, behöver ges tid att genomföras. Effekterna av genomförda åtgärder kommer att följas upp och analyseras

¹ [Stockholms stads handlingsplan mot rasism](#) sid 6.

efter genomförande. Förvaltningen är av uppfattningen att en ny kartläggning är relevant först när analys av dessa insatser gjorts.

I Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna och dess tillhörande handlingsplan mot rasism är antisemitism en av fem former av rasism som lyfts särskilt. I handlingsplanen, som antagits under 2025, framgår att nämnder och bolag i samband med verksamhetsplaneringen ska formulera egna mål och aktiviteter med utgångspunkt i handlingsplanen.

Under innevarande år ska kommunstyrelsen i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna och med stöd av representanter från civilsamhället och experter kartlägga förekomsten av alla former av rasism i stadens pedagogiska verksamheter. Förskoleförvaltningen har, med fokus på inkludering av förskolan, deltagit i uppstarten av detta uppdrag och menar att pågående insatser visat att staden tar antisemitism på allvar.

Förvaltningen menar sammanfattningsvis att ovanstående åtgärder behöver ges tid att genomföras, följas upp och analyseras innan en ny kartläggning blir relevant för utveckling av arbetet mot antisemitism.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 juni 2025 följande.

Kulturnämnden överlämnar kulturförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristina Lutz m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Genom kontakter med judiska invånare och organisationer i Stockholm får kulturförvaltningen löpande information om en ökad otrygghet inom gruppen. Kulturförvaltningen ställer sig bakom ambitionen att arbeta strukturerat och målmedvetet för att skapa en trygg och inkluderande miljö för judar som lever i staden.

Förslagen i motionen rör stadens pedagogiska verksamheter. Kulturförvaltningen lyfts inte fram som ansvarig förvaltning i motionens förslag. Kulturförvaltningen har dock flera verksamheter som bedriver pedagogisk verksamhet. Förvaltningens mest omfattande pedagogiska verksamhet är Kulturskolan Stockholm.

Kulturskolan genomför, precis som kulturförvaltningens övriga verksamheter, ett löpande arbete för att synliggöra och motverka olika former av rasism. Utöver de aktiviteter som kulturförvaltningen genomför inom sitt systematiska arbetsmiljöarbete har Kulturskolan under 2025 ett särskilt fokus på att förebygga och motverka rasism. Detta sker genom fortbildnings- och kompetensutvecklingsaktiviteter kopplade till

det övergripande temat ”Inkludering och delaktighet”. Aktiviteterna riktar sig mot alla medarbetare, med en fördjupning för Kulturskolans utvecklingsenhet och ledningsgrupp. Arbetet leds av Friends och har titeln ”Inkludera mera – Normkritiskt tänkande, med fokus på rasism”. Syftet är att ge kunskap och förståelse för hur makt, normer och kränkningar hänger ihop, vad intersektionalitet, mikroaggressioner och mikrohandlingar innebär samt vilka strategier Kulturskolan kan använda för att jobba mer inkluderande. Detta skapar bättre förutsättningar för Kulturskolans personal att uppmärksamma och motverka olika former av rasism framöver.

Kulturförvaltningen ska, i likhet med stadens övriga förvaltningar och bolag, implementera Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna (KS 2023/1159). En av de handlingsplaner som är kopplad till programmet är handlingsplanen för att motverka rasism, som även omfattar antisemitism. Ett av fokusområdena i programmet för de mänskliga rättigheterna är kunskap och information. Detta inkluderar att ta fram relevant statistik och annat underlag som kan ligga till grund för analyser och åtgärder. Kulturförvaltningen ser att detta bör ske som en integrerad del av förvaltningens ordinarie verksamhetsutveckling.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2025 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetet med att motverka antisemitism och andra former av rasism är ett angeläget område som förvaltningen arbetat med under en längre tid. År 2021 genomfördes en kartläggning av antisemitism i Stockholms stads förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Syftet var att förstå om och hur antisemitismen utgör ett problem i stadens skolor samt att på basis av resultaten presentera förslag om åtgärder.

Kartläggningen utmynnade år 2022 i en rapport som redogör för antisemitismens olika former i skolmiljö och föreslår åtgärder för att motverka detta.

Rekommendationerna är bland annat att fortbilda undervisande lärare, förbättra samverkan och se till att det finns kompetens rörande antisemitismens och islamofobins likheter och skillnader inom stadens förvaltningar.

Arbetet med de rekommenderade åtgärderna är pågående och långsiktigt. I Stockholms stads handlingsplan mot rasism lyfts bland annat att utbildningsnämnden ska genomföra åtgärder från kartläggningen ”Antisemitism i Stockholms skolor” tillsammans med kommunstyrelsen och med stöd av representanter från judiska minoriteten samt experter. Utbildningsförvaltningen har därför tillsammans med stadsledningskontoret och förskoleförvaltningen tagit fram en plan om stadens

fortsatta arbete om antisemitism i Stockholms skolor med insatser utifrån rapporten. Planen fungerar som vägledning i arbetet mot antisemitism.

Utbildningsförvaltningen samarbetar fortsatt med muséer och myndigheter som har fördjupningsmaterial samt erbjuder skolvisningar och föreläsningar riktade mot elever och personal med fokus att motverka rasism, antisemitism, islamofobi och antiziganism. Ett samarbete har inletts med bland annat Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA), Segerstedtsinstitutet och Raoul Wallenberg Academy för att utveckla modeller för fortbildning i syfte att arbeta fördjupat med personal och elever för att förebygga och bemöta antisemitism. Förvaltningen utvecklar även arbetet med utbildningar och studieresor till Förintelsens minnesplatser tillsammans med SKMA.

Utbildningsförvaltningen anser att insatserna baserade på den tidigare kartläggningen samt resultatet av dessa bör inväntas och utvärderas. Vidare framgår det även i stadens budget att kommunstyrelsen, i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna samt med stöd av representanter från civilsamhället och experter, ska kartlägga förekomsten av alla former av rasism i stadens pedagogiska verksamheter. I detta ingår även antisemitism.

Forum för levande historia

Forum för levande historias yttrande daterat den 14 augusti har i huvudsak följande lydelse.

Jan Jönsson (L) har inkommit med en motion om att genomföra en ny kartläggning av antisemitism i Stockholm stads skolor och pedagogiska verksamheter och att en åtgärdsplan upprättas och implementeras utifrån kartläggningen. Motionären föreslår att Stockholms stad i arbetet med kartläggningen bjuder in experter, exempelvis Forum för levande historia.

Myndigheten delar motionärens uppfattning om att arbetet mot antisemitism behöver bedrivas långsiktigt, strukturerat och målmedvetet. Ett framgångsrikt arbete bör också vara kunskapsbaserat och där kan en kartläggning bidra med viktigt underlag. Om Stockholms stad skulle beslutat att genomföra en kartläggning ställer sig Forum för levande historia gärna till förfogande som expert. Myndigheten kan i så fall bidra med kunskap och erfarenheter från liknande undersökningar på nationell nivå. Forum för levande historia genomför för närvarande en nationell undersökning om intolerans i skolan. Inom ramen för detta arbete har myndigheten haft samråd med Skolverket i deras uppdrag att ta fram en nationell studie om antisemitism i skolan. Dessa parallella initiativ kan samverka för att stärka kunskapsunderlaget och det förebyggande arbetet.

Därtill har Forum för levande historia nyligen tilldelats ett regeringsuppdrag om att genomföra kunskapshöjande insatser om antisemitism i nära samverkan med lokala aktörer. Inom ramen för detta uppdrag samarbetar myndigheten gärna med Stockholms stad kring insatser riktade till lärare och annan personal inom utbildningsområdet.

Forum för levande historia ser fram emot fortsatt dialog och samverkan med Stockholms stad i arbetet för att motverka antisemitism och annan intolerans i skolan.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation av Johan Kling (C), Per Rosencrantz m.fl. (M) och Christina Tufvesson (L)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att bifalla motionen
3. Att därutöver anföra följande

Vi vidhåller vikten av en ny kartläggning samt att den görs så fort som möjligt. Sällan har det varit mer angeläget att kartlägga förekomsten av antisemitism i stadens verksamheter med tanke på rådande samhällsstämningar[i]. Det duger inte att hänvisa till att det krävs mer planering och framförhållning.

Det hänvisas i tjänsteutlåtandet också till stadens program för mänskliga rättigheter. Som vi tidigare lyft ser vi flera brister i programmet.

En lärdom från tidigare stadsövergripande styrdokument är att de bör vara så konkreta som möjligt med tydliga mål och uppdrag för stadens nämnder och bolag. En överhängande risk är annars att det enbart bidrar till ökad administration utan reell förbättring. Styrdokument och handlingsplaner behöver kunna följas upp. Programmet är långt ifrån ett tydligt styrande dokument som nämnder och bolag kan förhålla sig till. Konkretisering i åtgärder och styrmedel är centralt för den här typen av program.

Det är också anmärkningsvärt att antisemitism knappt ges något utrymme i programmet. Liberalerna har vid ett flertal tillfällen påtalat att antisemitismen skiljer sig från rasism och behöver adresseras specifikt.

[i] Se rapport av BRÅ från juni 2025 av vilken bl.a. framgår att judiska organisationer upplever att antisemitismen har eskalerat, att barn och unga är särskilt utsatta samt att det finns en bristande kunskap om antisemitism hos skolor;

<https://bra.se/rapporter/arkiv/2025-06-05-antisemitiska-hatbrott>

Förskolenämnden

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att tillstyrka motionen
3. Att därutöver anföra följande

Vi vidhåller vikten av en ny kartläggning. Sällan har det varit mer angeläget att kartlägga förekomsten av antisemitism i stadens verksamheter med tanke på rådande samhällsstämningar.

Det hänvisas i tjänsteutlåtandet till stadens program för mänskliga rättigheter. Som vi tidigare lyft ser vi brister i programmet. Liberalerna har vid ett flertal tillfällen påtalat att antisemitismen skiljer sig från rasism och behöver adresseras specifikt. En lärdom från tidigare stadsövergripande styrdokument är att de bör vara så konkreta som möjligt med tydliga mål och uppdrag för stadens nämnder och bolag. En överhängande risk är annars att det enbart bidrar till ökad administration utan reell förbättring. Styrdokument och handlingsplaner behöver kunna följas upp.

Programmet är långt ifrån ett tydligt styrande dokument som nämnder och bolag kan förhålla sig till. Konkretisering i åtgärder och styrmedel är centralt för den här typen av program.

Kulturnämnden

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristina Lutz m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C)

1. 2 Att tillstyrka motionen
2. 3 Att vidare anförda följande

Förvaltningen menar på att framtagande av underlag och åtgärder för att motverka antisemitism och andra typer av rasism bör ske som en del i genomförandet av Stockholms stads nya program för mänskliga rättigheter och handlingsplanen för att motverka rasism. Som vi framfört tidigare fokuserar den typen av program ofta på information och kunskapshöjande insatser men vi har också velat betona vikten av att även fokusera på konkreta åtgärder och stöd riktade till personer som drabbas, t.ex. hur de ska kunna ta tillvara sina rättigheter.

Det är också anmärkningsvärt att antisemitism, afrofobi och hatbrott knappt ges något utrymme i programmet. Liberalerna har påtalat att antisemitismen skiljer sig från rasism och behöver adresseras specifikt. Likaså behöver ett program för de mänskliga rättigheterna, som tar sikte på att motverka all form av rasism, lyfta problematiken med hatbrott. Vad gäller hatbrott löper just afrosvenskar störst risk att utsättas och är överrepresenterade i fall med direkt våld. Stadens arbete mot hatbrott får inte bli en undanskymd del i ett övergripande styrdokument mot rasism.

Utbildningsnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att tillstyrka motionen.
3. Att därutöver anförda följande:

Vi vidhåller vikten av en ny kartläggning om antisemitism samt att den görs så fort som möjligt. Sällan har det varit mer angeläget att kartlägga förekomsten av antisemitism i stadens verksamheter med tanke på rådande samhällsstämningar[i]. Det duger inte att hänvisa till att det genomfördes en kartläggning 2021, med tanke på att det skett dramatiskt stora förändringar och obehagliga värdeförskjutningar i samhället sedan dess.

Det hänvisas i tjänsteutlåtandet också till stadens program för mänskliga rättigheter. Som vi tidigare lyft ser vi flera brister i programmet. En lärdom från tidigare stadsövergripande styrdokument är att de bör vara så konkreta som möjligt med tydliga mål och uppdrag för stadens nämnder och bolag. En överhängande risk är annars att det enbart bidrar till ökad administration utan reell förbättring. Styrdokument och handlingsplaner behöver kunna följas upp. Programmet är långt ifrån ett tydligt styrande dokument som nämnder och bolag kan förhålla sig till. Konkretisering i åtgärder och styrmedel är centralt för den här typen av program.

Det är också anmärkningsvärt att antisemitism knappt ges något utrymme i programmet. Liberalerna har vid ett flertal tillfällen påtalat att antisemitismen skiljer sig från rasism och behöver adresseras specifikt. [i]

Se rapport av BRÅ från juni 2025 av vilken bl.a. framgår att judiska organisationer upplever att antisemitismen har eskalerat, att barn och unga är särskilt utsatta samt att det finns en bristande kunskap om antisemitism hos skolor;
<https://bra.se/rapporter/arkiv/2025-06-05-antisemitiska-hatbrott>